

## Pääsiäiskauden seitsemännen viikon tiistai

Päivän epistola

(Ap.t. 21: 26 – 32)

*”Niinä päivinä Paavali otti miehet mukaansa ja puhdistautui seuraavana päivänä heidän kanssaan. Sitten hän meni temppeliin ja ilmoitti, milloin heidän puhdistumisaikansa päättyisi ja kunkin puolesta suoritettaisiin uhri. Juuri kun seitsemän päivän määräaika oli päättymässä, Aasian maakunnasta tulleet juutalaiset näkivät Paavalin temppelissä. He yllyttivät väkijoukon mukaansa, kävivät käsiksi Paavaliin ja huusivat: Israelilaiset, tulkaa auttamaan” Tässä on se mies, joka kaikkialla levittää oppiaan ja puhuu meidän kansaamme ja lakiamme ja tätä paikkaa vastaan. Nyt hän on jopa tuonut kreikkalaisia temppeliin ja saastuttanut tämän pyhän paikan.” He näet olivat vähän aikaisemmin nähneet efesolaisen Trofimoksen kauupungilla Paavalin seurassa ja luulivat Paavalin tuoneen hänet temppeliin. Koko kaupunki joutui kuohuksiin, ja ihmisiä virtasi paikalle joka puolelta. Väkijoukko ryntäsi Paavalin kimppuun, hänet raastettiin ulos temppelistä, ja temppelin portit lyötiin hänen takanaan kiinni. Väkijoukko olisi tappanut Paavalin, mutta silloin roomalaisen sotaväenosaston komentaja sai tiedon, että koko Jerusalemin kuohui. Hän otti kiireesti sadanpäälliköitä ja sotamiehiä mukaansa ja riensi paikalle. Kun juutalaiset näkivät komentajan ja sotilaat, he lakkasivat lyömästä Paavalia.”*

Paavali oli, tultuaan Jerusalemiin, tavannut Jaakobin ja vanhimmat. Paavali kertoi heille lähetystyön edistymisestä. Vanhimmat puolestaan kertoivat ongelmasta, joka oli muodostunut. Uskoon tulleet juutalaiset vaativat kiivaasti Mooseksen lain noudattamista. Paavali oli opettanut, että Mooseksen lakia sellaisenaan ei tule noudattaa eikä uskoon tulleita pakanamiehiä tarvitse ympärileikata. Miten ratkaista ongelma?

Paavalia neuvottiin, että hän menisi neljän uhrilupauksen tehneen miehen kanssa temppeliin, ja että he puhdistautuisivat yhdessä ja heidän tukkansa voitaisiin leikata. Tällöin Paavali osoittaisi julkisesti sen, että hän noudattaa Mooseksen lakia. Pakanuudesta uskoon tulleiden tulisi noudattaa sitä, mitä jo aikaisemmin oli sovittu: karttaa epäjumalille uhrattua lihaa, verta ja myös lihaa, josta ei ole verta laskettu, sekä haureutta.

Paavali teki neuvotun ohjeen mukaisesti. Neljännessä Mooseksen kirjassa löytyvät vanhat nasiirien puhdistumiseen liittyvät säännöt sekä ohjeet yleisestä puhdistautumisesta (luvut 6 ja 19). Ne on laadittu aikana, jolloin asuttiin erämaassa ja jo Jeesuksen aikana niitä sovellettiin.

Aasian maakunnasta tulleet juutalaiset tunnistivat Paavalin temppelissä. Voi olla, että he olivat Efesoksesta ja olivat tulleet Jerusalemin temppeliin helluntain juhlaan. He esittivät Paavalia vastaan väärän syytöksen: ”Nyt hän on jopa tuonut kreikkalaisia temppeliin”. Syytös oli väärä, sillä he, nähtyään aikaisemmin Paavalin efesolaisen Trofimoksen kanssa kaupungilla, olettivat Paavalin olevan Trofimoksen kanssa temppelissä. Trofimos mainitaan Uudessa testamentissa kuuluneen Paavalin seurueeseen tämän kolmannen lähetysmatkan aikana (Ap.t. 20: 4; 2. Tim. 4: 20).

Syytös oli erittäin ankara. Pakanain esipihan yhteydessä oli kivikirjoituksia latinaksi ja kreikaksi, joissa varoitettiin vieraita tunkeutumasta pyhäkköön kuoleman tuomion uhalla. Myöhemmin Paavali puolustautuu todeten: ”Mitään väärää en ole tehnyt, en juutalaisten lakia, en temppeliä enkä keisaria vastaan.” (Ap.t. 25: 8)

Jerusalemossa tapahtunut mellakka vastaa kuvaukseltaan samaa, mikä tapahtui Efesoksessa (Ap.t. 19: 28 – 32). Temppelialueen välittömässä läheisyydessä sijaitsi kuningas Herodes Suuren rakennuttama Antonian linnoitus. Temppelin ollessa Jerusalemin keskus oli tärkeää, että linnoituksesta pääsisi nopeasti vaikuttamaan mahdollisiin ongelmiin. Linnoituksen komentaja sai tiedon mellakasta. ”Hän otti mukaansa sadanpäälliköitä ja sotamiehiä” kuvaa tilanteen vakavuutta. Linnoituksessa oli sijoitettuna 600 – 1000 sotilasta. Kun nyt liikkeelle lähtee sadanpäälliköitä, se merkitsee isohkoa sotilasjoukkoa. Tällöin Paavalin pahoinpitely päättyi. Todennäköisesti ilman sotilaiden väliintuloa Paavali olisi kivitetty kuoliaaksi.

Päivän evankeliumi

(Joh. 16: 2b – 13a)

*”Tulee sekin aika, jolloin jokainen, joka surmaa jonkun teistä, luulee toimittavansa pyhän palveluksen Jumalalle. Näin he tekevät, koska he eivät tunne Isää eivätkä minua. Olen puhunut tämän teille siksi, että kun se aika tulee, te muistaisitte minun sanoneen tämän teille. En ole aikaisemmin puhunut teille tästä, koska olen itse ollut kanssanne. Mutta nyt minä menen hänen luokseen, joka on minut lähettänyt. Kukaan teistä ei kysy minulta, minne minä menen, vaan sydämenne on täynnä murhetta sen johdosta, mitä teille sanoin. Mutta minä sanon teille totuuden: teille on hyödyksi, että minä menen pois. Ellen mene, ei Puolustaja voi tulla luoksenne. Mutta mentyäni pois minä lähetän hänet luoksenne, ja hän tulee ja paljastaa, että maailma on väärässä, hän paljastaa, mitä on synti, mitä vanhurskaus ja mitä tuomio. Synti on siinä, että ihmiset eivät usko minuun, vanhurskaus tulee julki siinä, että minä menen Isän luo ettekä te enää näe minua, ja tuomio on siinä, että tämän*

*maailman ruhtinas on tuomittu. Paljon enemmänkin minulla olisi teille puhuttavaa, mutta te ette vielä kykene ottamaan sitä vastaan. Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden.”*

Tekstin alussa oleva maininta vainoista voi liittyä useaan eri yhteyteen. Sillä voidaan tarkoittaa sitä, kuinka juutalaiset erottavat Jeeukseen uskovia vielä Hänen eläessään tai heti Hänen ylösnousemisensa jälkeen. Johannes voi viitata sillä niihin kokemuksiin, mihin Vähä-Aasian seurakunnat joutuivat, kun Rooman valtakunnassa vainottiin kristittyjä. Vainoajat eivät ymmärrä tekevänsä mitään pahaa, heidän toimittavat ”pyhän palveluksen Jumalalle”. Tämä johtuu siitä, etteivät vainoajat tunne Jeesusta eivätkä Isää. Päätös Jeesukseen uskovien erottamisesta oli tehty jo aikaisemmin (vrt. Joh. 9: 22). Päätöksen taustalla on se, että juutalaiset ”eivät tunne Isää eivätkä minua”.

Aikaisemmin Jeesus oli sanonut: ”Olen puhunut tämän teille” (Joh. 14: 25, 15: 11, 16: 1). Nyt Hän sanoo: ”En ole aikaisemmin puhunut teille tästä, koska olen itse ollut kanssanne.” Nyt tilanne muuttuu, sillä kohta Jeesus ei ole näkyvästi läsnä opetuslasten elämässä, vaan Hän menee lähettäjänsä luo. Tämä aiheuttaa opetuslasten sydämiin murhetta. Tämä poikkeaa aikaisemmasta, kun Jeesus totesi: ”Olen puhunut tämän teille, jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne” (Joh. 5: 11). Jeesus varoittaa etukäteen opetuslapsia tulevista vainoista. Näin opetuslapset tietävät, mistä on kyse, kun vainot alkavat.

”Sydämenne on täynnä murhetta sen johdosta, mitä teille sanoin”. Tässä murhe tarkoittaa äärimmäistä surua, joka johtaa masennukseen ja epätoivoon. Tällöin se on synnillinen tila. Erämaaisät viittaavat siihen jatkuvasti kirjoituksissaan. Kristittyjä kehoitetaan etsimään Pyhää Henkeä silloin, kun heitä vainotaan tai kun tulee epäuskon kokemuksia.

”Teille on hyödyksi, että minä menen pois” merkitsee Jumalan pelastussuunnitelman toteuttamista, Kristuksen suorittamaa uhria meidän puolestamme. Jollei Hän olisi tehnyt sitä, me emme olisi pelastuneet. ”Ellen mene, ei Puolustaja voi tulla luoksenne” tarkoittaa Pyhää Henkeä. ”Minä lähetän hänet luoksenne” vaatii selityksen. Iankaikkisuudessa Pyhä Henki lähtee Isästä, mutta tässä historiallisessa tilanteessa Poika lähettää Pyhän Hengen opetuslapsilleen.

Puolustaja paljastaa synnin, vanhurskauden ja tuomion. Syntiä on se, etteivät ihmiset usko Jeesukseen. Kirkon opetuksessa synti on mikä tahansa asia, mikä eroittaa ihmisen Jumalasta. Epäusko on yksi niistä asioista. Vanhurskaus tulee ilmi Jeesuksen palatessa Isän luo. Vanhurskaus määritellään kirkossa Jumalan tahdon mukaiseksi elämäksi. Jeesus toteutti loppuun asti Isän tahdon ja suoritettuaan

tehtävänsä palaa takaisin Isän luo. Täällä maan päällä Hän toimi Jumalan edustajana. ”Ettekä te enää näe minua” tarkoittaa Kristusta, joka toimi maan päällä. Opetuslapset tulevat kyllä näkemään Hänet ylösnousemisen jälkeen. ”Tuomio on siinä, että tämän maailman ruhtinas on tuomittu.” Ruhtinas tarkoittaa Saatanaa ja hänen apulaisiaan. Jeesus oli puhunut tästä asiasta jo aiemmin (Joh. 8: 44 – 47). Tämä ”maailman ruhtinaan” tuomitseminen tulee selväksi kirkkomme kastekäytännössä, jossa kastettava kääntyy kasteastiasta pois länteen päin ja ilmoittaa luopuvansa kiusaajasta. Hieman myöhemmin heidät voidellaan mirhavoiteella eli heihin vuodatetaan Pyhän Hengen armo. Se, joka hylkää Kristuksen, saa saman kohtalon kuin Saatana.

Tässä kohdassa Johanneksen evankeliumin painotus on hieman erilainen kuin synoptisissa (Matteus, Markus, Luukas) evankeliumeissa. Synoptiset evankeliumit painottavat enemmän tuomiota Kristuksen toisen tulemisen yhteydessä. Johannes tuo esille sen, että tuomio on jo nyt näkyvissä Pyhän Hengen toiminnassa: ”Hän paljastaa, että maailma on väärässä, hän paljastaa, mitä on synti, mitä vanhurskaus ja mitä tuomio”.

Ennen Jeesuksen kuolemaa ja ylösnousemusta opetuslapset eivät kykene ymmärtämään kaikkea tapahtuvaa. Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus ei ole konkreettisesti opastamassa opetuslapsiaan tulevaisuuteen. Totuuden Hengen tehtävänä on opettaa ja johdattaa Kirkkoa kohti taivasten valtakuntaa. ”Koko totuus” tarkoittaa kaikkea tietoa ja sen mukaista toimintaa. Totuuden Henki ”puhuu sen, minkä kuulee” merkitsee, että Pyhällä Hengellä ei ole erillistä tietoa, mitä ei olisi Isällä ja Pojalla. Koska Pyhä Henki on Kirkossa, niin Kirkon tulee olla kaiken totuuden suojelija.